

ITS-direktiivin 2010/40/EU uudelleentarkastelu

Perustuslain 97§:n mukainen valtioneuvoston selvitys

Antti Paasilehto

ITS-direktiivi 2010/40/EU

- Euroopan komissio käynnisti tieliikenteen älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista annetun direktiivin (nk. ITS-direktiivi) uudelleentarkasteluun tähtäävän EU-tason valmisteluprosessin lokakuussa 2020
- **Älykkäillä liikennejärjestelmillä ja ITS-järjestelmillä tarkoitetaan direktiivissä** mm. tieliikenteen infrastruktuuriin, ajoneuvoihin, käyttäjiin, liikenteen ja liikkuvuuden hallintaan sekä rajapintoihin liittyviä **järjestelmiä, joissa sovelletaan tieto- ja viestintäteknologiaa**
- ITS-direktiiviä ei ole kertaakaan uudistettu sen voimaantulon jälkeen
- Komission tavoitteena on antaa ITS-direktiivin uudistamista koskeva **lainsäädäntöehdotus syksyllä 2021 (Q3/2021)**

Säätelyn tavoitteet ja vaikutukset

- Direktiivin ensisijaisena tavoitteena on **vauhdittaa älykkäiden liikennejärjestelmien koordinoitua käyttöönottoa ja käyttöä** tieliikenteessä ja rajapintojen kautta myös muissa liikennemuodoissa **koko EU:n laajuisesti**
- Direktiivin mukaisilla toimilla EU on
 - kehittänyt **yhteistä eurooppalaista toimintaympäristöä** uusien digitaalisten palvelujen ja liikenteen automaation yhteentoimivuuden varmistamiseksi
 - edistänyt **avoimeen ja syrjimättömään pääsyyn perustuvan markkinan** kehittymistä
 - **vahvistanut EU:n kilpailukykyä** liikenteen ja liikkumisen toimialalla

ITS-direktiivin ensisijaiset toimialat (I – IV) ja ensisijaiset toimet (A – E)

Direktiivissä on määritetty **neljä ensisijaista toimialaa** (I-IV) sekä **kuusi yksityiskohtaisempaa, ensisijaisiin aloihin liittyvää ensisijaista toimea** (A-E).

Ensisijaisten toimien osalta **EU:n tulee laatia yhteiset määrittymiset**, sekä asian niin vaatiessa, **tarvittavat standardit**, jotka ovat edellytyksenä älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton ja operatiivisen käytön yhteensopivuuden, yhteentoimivuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi koko EU:n alueella

Komission tiekartta-asiakirja ITS-direktiivin uudelleentarkastelusta

- Tiekartta-asiakirjassa komissio on kuvannut tiiviisti direktiivin **uudelleentarkastelun perusteet, tavoitteet sekä keskeisimmät asiakokonaisuudet**, joihin uudelleentarkastelussa erityisesti keskitytään
- Komissio on identifioinut kolme keskeisintä toimintakokonaisuutta, joilla EU:n tulisi pyrkiä kehittämään toimintaansa alan kehityksen, kilpailukyvyn ja kestävän kehityksen turvaamiseksi ja vauhdittamiseksi

I Digitaalisen yhteentoimivuuden sekä rajat ylittävän jatkuvuuden parantaminen sekä järjestelmätasolla että palveluissa

II EU-tason yhteistyön tiivistäminen

III Liikenteen uusien palvelujen kehitystä tukevien tietovarantojen saatavuuden ja hyödyntämisen lisääminen

ITS-direktiivin uudelleentarkastelu Suomen näkökulmasta – prioriteetit [1]

- Sääntelyn ajantasaistaminen tärkeää – EU:n vihreän ja digitaalisen siirtymän vauhdittaminen
- Parannetaan liikennetiedon saatavuutta ja uudelleenkäytettävyyttä
- Suositaan toimintamalleja, jotka mahdollistavat liikenteessä kerättävien ja hyödynnettävien tietojen, sektorikohtaisten viranomaistoimintojen sekä digitaalisten palvelujen kytkennän laajemmin datatalouden ja muiden sektoreiden digitaalisten palveluiden ratkaisuihin
- MyData –mallin edistäminen
- Parannetaan liikennemuotojen välistä yhteistoimintaa (multimodaalisuus)
- Kehitetään EU-tason puitteet yhteiselle multimodaalisen liikenteen lippu- ja maksujärjestelmälle sekä varmistetaan olennaisten tietojen saatavuus ja hyödynnettävyys (mm. käyttöehdot, avoimet rajapinnat)
- Tietoturvan ja –suojan varmistaminen sekä luottamuksen vahvistaminen

ITS-direktiivin uudelleentarkastelu Suomen näkökulmasta – prioriteetit [2]

- Huolehdittava, että säännelty toimintaympäristö säilyy houkuttelevana, teknologianeutraalina ja kohtelee toimijoita tasapuolisesti
- Huomioitava vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuurin yhtenäisyyden ja alueellisen kattavuuden parantaminen
- Direktiivin mukaiset toimet tukevat tehokkaasti logistiikan digitalisointikehitystä
- Laajemman EU-tason viitekehyksen huomioiminen ja tehokas EU-tason koordinaatio (mm. EU:n digitaalinen strategia, datastrategia, kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia ja sektorikohtaisten data-avaruuksien kehittäminen, Verkkojen Eurooppa –väline, Horizon Europe –ohjelma, TEN-T)
- Kehitetään ja yhdenmukaistetaan direktiivin edellyttämää kansallista raportointia
- Edellytetään komissiolta laadukasta, direktiivin uudelleentarkastelua koskevaa vaikutustenarviointia